

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tomasz Sobieraj
Sędziowie:	SO Dorota Gamrat - Kubeczak SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota J. Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 marca 2016 roku w S.

sprawy z wniosku A. J.

z udziałem M. J.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 12 listopada 2014 roku, sygn. akt II Ns 350/13

I. zmienia zaskarżone postanowienie tylko w taki sposób, że:

a. w pkt 1 a ustala wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...) na kwotę 216 844 (dwustu szesnastu tysięcy ośmiuset czterdziestu czterech) złotych i 89 (osiemdziesięciu dziewięciu) groszy,

b. w pkt 2 ustala, że wnioskodawca A. J. spłacił po ustaniu wspólności dłużi wspólne w kwocie 52 101 (pięćdziesięciu dwóch tysięcy stu jeden) złotych i 37 (trzydziestu siedmiu) groszy,

c. w pkt 4 zasądza od wnioskodawcy A. J. na rzecz uczestniczki M. J. tytułem spłaty i rozliczenia spłaconych długów kwotę 83 871 (osiemdziesięciu trzech tysięcy ośmiuset siedemdziesięciu jeden) złotych i 76 (siedemdziesięciu sześciu) groszy płatną w terminie ośmiu miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności tej kwoty,

II. oddala apelację w pozostałym zakresie,

III. ustala, iż wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie,

IV. przyznaje od Skarbu Państwa Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie adwokatowi A. D. kwotę 2 214 (dwóch tysięcy dwustu czternastu) złotych, w tym podatek od towarów i usług, tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestnicze w postępowaniu apelacyjnym,

V. nakazuje ściągnąć od wnioskodawcy A. J. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie tytułem tymczasowo pokrytych wydatków w sprawie kwotę 707 (siedmiuset siedmiu) złotych i 82 (osiemdziesięciu dwóch) groszy,

VI. przyznaje biegłej sądowej B. K. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie tytułem wynagrodzenia za sporządzenie opinii z dnia 16 listopada 2015 r. kwotę 707 (siedmiuset siedmiu) złotych i 82 (osiemdziesięciu dwóch) groszy.

SSO Dorota Gamrat – Kubeczak SSO Tomasz Sobieraj SSO Zbigniew Ciechanowicz

Uzasadnienie postanowienia z dnia 23 marca 2016 r.:

Postanowieniem z dnia 12 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy Szczecin P. i Zachód w S. wydanym w sprawie o sygn. akt II Ns 350/13 ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy A. J. i uczestniczki M. J. wchodzi: prawo spółdzielcze własnościowe do lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...) o wartości 211 000 zł oraz samochód osobowy marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 3000 zł (pkt 1a,b), następnie, że wnioskodawca A. J. spłacił po ustaniu wspólności długi wspólne w kwocie 45 689,25 zł (pkt 2). Sąd Rejonowy dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że składniki opisane w punkcie 1 podpunkty a,b przyznał wnioskodawcy A. J. (pkt 3) oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki tytułem spłaty i rozliczenia spłaconych długów kwotę 84 155,38 zł płatną w terminie ośmiu miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnieni w płatności tej kwoty (pkt 4). Sąd Rejonowy umarzył postępowanie w zakresie podziału rzeczy ruchomych objętych ugodą z dnia 23 czerwca 2014 r.(pkt 5), zaś w pozostałym zakresie wniosek oddalił (pkt 6). O kosztach postępowania oraz kosztach sądowych rozstrzygnięto w pkt 7-10.

Powyższe rozstrzygnięcie oparto, m.in. na następujących ustaleniach:

W czasie trwania małżeństwa strony nabyły prawo spółdzielcze własnościowe do lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...) o wartości 211 000 zł.

oraz samochód osobowy A. (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 3000 zł.

W dniu 31 stycznia 2001 r. wnioskodawca i uczestniczka zawarli umowę pożyczki z Bankiem (...) S.A. Po ustaniu wspólności raty spłaty pożyczki były uiszczane przez wnioskodawcę, który z tego tytułu spłacił 3282,59 zł.

W dniu 24 lutego 2009 r. strony zawarły z Bankiem (...) umowę pożyczki, z której część środków była przeznaczona na spłatę zaciągniętej w tym banku przez wnioskodawcę i uczestniczkę pożyczki z dnia 14 czerwca 2007r. Po ustaniu wspólności wnioskodawca spłacił pożyczkę z dnia 24 lutego 2009r. w wysokości 40 260 zł.

Strony zawarły w dniu 25 stycznia 1999 r. umowę pożyczki z Bankiem (...), zadłużenie w związku z tą pożyczką było spłacone po ustaniu wspólności przez wnioskodawcę, który uiszczył z tego tytułu 2146,66 zł.

Po ustaniu wspólności wnioskodawca spłacił pożyczki kwotą w łącznej wysokości 45 689,25 zł, a zatem połowę tej kwoty winna zwrócić wnioskodawcy uczestniczka.

Spłata należna wnioskodawczyni została obliczona poprzez odjęcie od jej udziału w majątku wspólnym przyznanym wnioskodawcy kwoty, którą uczestniczka winna była zwrócić wnioskodawcy z tytułu spłaconych przez niego po ustaniu wspólności pożyczek tj. $(\frac{1}{2} \times 214\ 000\ \text{zł}) - 22\ 844,62\ \text{zł} = 84\ 155,38\ \text{zł}$. Mając na uwadze to, iż wnioskodawca celem uiszczenia spłaty zamierza sprzedaż wspólny lokal na podstawie art. 212§3kc odroczone termin uiszczenia spłaty na

okres ośmiu miesięcy, aby umożliwić wnioskodawcy podjęcie czynności mających na celu pozyskanie środków na spłatę.

Z uwagi na to, iż w dniu 23 czerwca 2014 r. strony zawarły ugodę odnośnie podziału rzeczy ruchomych stanowiących wyposażenie mieszkania na podstawie art. 355 § 1 kpc w związku z art.13 § 2 kpc postępowanie w tym zakresie umorzono.

W dniu 24 lutego 2009 r. strony zawarły z Bankiem (...) umowę pożyczki, z której część środków była przeznaczona na spłatę zaciągniętej w tym banku przez wnioskodawcę i uczestniczkę pożyczki z dnia 14 czerwca 2007 r. Po ustaniu wspólności wnioskodawca spłacił pożyczkę z dnia 24 lutego 2009 r. w wysokości 40 260 zł.

Strony zawarły w dniu 25 stycznia 1999 r. umowę pożyczki z Bankiem (...), zadłużenie w związku z tą pożyczką było spłacone po ustaniu wspólności przez wnioskodawcę, który uiścił z tego tytułu 2146,66 zł.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył wnioskodawca skarżąc je w całości i żądając zmiany poprzez odliczenie od kwoty 84 155,38 zł stanowiącej wysokość spłaty i rozliczenia spłaconych długów kwotą 3 070,56 CHF, tj. sumę pozostałą do spłacenia kredytu hipotecznego o nr (...), względnie pomniejszenia wartości mieszkania, o kwotę zadłużenia, ewentualnie uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c. – poprzez nieuwzględnienie odliczenia od przedmiotowej nieruchomości kredytu hipotecznego obciążającego tą nieruchomość, co więcej nieodniesienie się do wniosku dowodowego złożonego w przedmiotowej sprawie w dniu 5 maja 2014 r.

Uczestniczka zażądała oddalenia apelacji i obciążenia wnioskodawcy kosztami postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy była częściowo zasadna.

Obowiązkiem Sądu w postępowaniu działowym jest ustalenie składu majątku wspólnego oraz jego wartości. Ustalenia te sąd czyni z urzędu.

Problem dotyczący realnych obciążeń dotyczących przedmiotów będących majątkiem wspólnym, przede wszystkim nieruchomości, nie jest w orzecznictwie problemem nowym, zaś aktualnie uznać należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie dostrzeżono w tej kwestii rozbieżności, poza sytuacjami, w których wartość obciążeń hipotecznych jest wyższa niż wartość prawa do nieruchomości, co w niniejszej sprawie nie ma miejsca.

Ograniczając się jedynie do orzeczeń zaprezentowanych w odpowiedzi na apelację i wniosku opisanego w apelacji wskazać należy, iż nie stanowi esencji apelacji kwestia podziału pasywów, czyli niespłaconych przez małżonków wspólnych długów, lecz właśnie ustalenie wartości majątku wspólnego. Już w orzeczeniu przytoczonym w odpowiedzi na apelację Sąd Najwyższy zawarł stwierdzenie, iż przy szacowaniu składników majątku wspólnego należy uwzględnić obciążenie zmieniające rzeczywistą wartość tych składników majątkowych, w szczególności obciążenie o charakterze prawnorzeczowym, za które ponosi odpowiedzialność każdorazowy właściciel nieruchomości, zwłaszcza obciążenie hipoteką i prawami dożywocia. Wartość takich obciążeń odlicza się zarówno przy ustalaniu składników majątku wspólnego, jak i przy zaliczeniu wartości przyznanej jednemu z małżonków nieruchomości na poczet przysługującego mu udziału w majątku wspólnym (postanowienie z dnia 21 stycznia 2010 r. w sprawie I CSK 205/09). W sposób kompleksowy zagadnienie to przedstawia Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 kwietnia 2011 r. w sprawie I CSK 661/10.

W niniejszej sprawie pozostała do spłaty kwota pożyczki hipotecznej udzielonej przez Bank (...) S.A. wnioskodawcy i uczestniczce to 5 155,11 zł, co wynika z pisma tego banku z dnia 8 lutego 2016 r. (k. 454). Zmianie uległa również wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...). Zgodnie z opinią biegłej sądowej B. K. z dnia 16 listopada 2015 r. wyniosła ona 222 000 zł, a zatem była wyższa niż ustalona przez Sąd

I instancji. Skoro jednak o ustalenie aktualnej wartości prawa do lokalu wniósł A. J., a od uprzednio sporządzanego operatu minęło ponad dwa lata, to Sąd odwoławczy jako sąd meriti miał obowiązek wartość tą uaktualnić. Okoliczność ta nie narusza zasady wynikającej z treści art. 384 k.p.c., gdyż rozstrzygnięcie co do meritum jest dla wnioskodawcy korzystniejsze aniżeli zaskarżone postanowienie.

W efekcie wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...) po uwzględnieniu pozostałej, niespłaconej kwoty pożyczki hipotecznej wyniosła na 216 844 złotych i 89 groszy. Wnioskodawca do dnia orzekania w sprawie apelacyjnej dokonał również spłaty części opisanej wyżej pożyczki hipotecznej do dnia 29 września 2014 r. spłacając 45 689,25 zł., zaś od 29 września 2014 r. do 5 lutego 2015 r. dodatkowo kwotę 6 412,12 zł. (pisma Banku z dnia 28 października 2015 r. k. 398, i z dnia 8 lutego 2016 r. k. 454). Czyli łącznie 52 101 złotych i 37 groszy.

W efekcie więc wnioskodawca winien zapłacić uczestniczce tytułem spłaty i rozliczenia spłaconych długów kwotę 83 871,76 zł [(1/2 x 219 844,89 zł) - 26 050,68 zł].

Mając powyższe na uwadze w oparciu o treść art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono zaskarżone postanowienie w taki sposób, iż w pkt 1 a ustalono wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...) na kwotę 216 844 złotych i 89 groszy, następnie w pkt 2 ustalono, że wnioskodawca spłacił po ustaniu wspólności długi wspólne w kwocie 52 101 złotych i 37 groszy, zaś pkt 4 w taki sposób, że zasądzone od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki tytułem spłaty i rozliczenia spłaconych długów kwotę 83 871 złotych i 76 groszy płatną w terminie ośmiu miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnieni w płatności tej kwoty. Apelacje wnioskodawcy w pozostałej części jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Podstawę orzeczenia o rozliczeniu kosztów postępowania apelacyjnego między stronami stanowi przepis art. 520 § 1 k.p.c. Strony tego postępowania w tym samym stopniu zainteresowane były podziałem majątku wspólnego, zatem mają obowiązek ponieść koszty postępowania związane z ich udziałem w sprawie (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 roku, sygn. akt II CZ 74/13).

Odmienne kwestią pozostają pokryte tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Szczecinie wydatki związane ze sporządzeniem opinii o aktualnej wartości wspólnego prawa do lokalu mieszkalnego w kwocie 707,82 zł. Aczkolwiek wnioskodawca postępowanie apelacyjne wygrał, to sukces ten uznać należy za nieznaczny skoro efektem postępowania było zasądzenie na rzecz uczestniczki spłaty niższej o niespełna 300 zł. Dodać przy tym należy, iż wnioskodawca był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, więc efekt wniosku o ponowne szacowanie prawa do lokalu mieszkalnego mógł przewidzieć. Obciążanie nawet częścią takich wydatków uczestniczki nie było by słuszne. Koszty związane z tym wydatkiem winien zatem ponieść wnioskodawca w trybie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 uksc w zw. z art. 520 § 3 zd. 2 k.p.c. Marginalnie dostrzec należy, iż wynikający z art. 384 k.p.c. zakaz reformationis in peius nie dotyczy orzeczenia o kosztach procesu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie IV CZ 42/10).

SSO Dorota Gamrat Kubeczak SSO Tomasz Sobieraj SSO Zbigniew Ciechanowicz